

NOGURUMA IETEKME TĒLPISKĀS UZTVERES UN VALODAS APSTRĀDES MIJIEDARBĪBĀ

Evija Žiba, Jūrgis Šķilters,
Vsevolod Liakhovetckii, Gunta Krūmiņa

Rīga, 2015

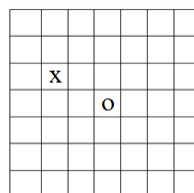
PĒTĪJUMA MĒRĶIS- PĀRBAUDĪT NOGURUMA IETEKMI UZ TĒLPISKĀS UZTVERES UN VALODAS APSTRĀDES MIJIEDARBĪBU.

Pētījuma uzdevumi:

- Salīdzināt latviešu valodas prievārdu lietošanas īpatnības ar angļu valodā lietojamiem prievārdiem telpas raksturošanai.
- Noskaidrot, vai telpas uztvere atšķiras, pildot testu dažādos diennakts laikos.
- Noskaidrot, kā izmainās telpas uztvere pie dažādām noguruma pakāpēm.

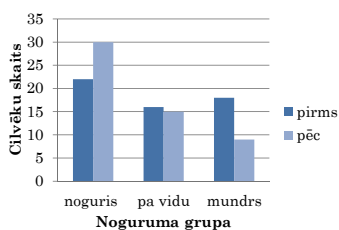
METODE

- 56 dalībnieki (22- noguruši, 18- mundri, 16- ne īsti noguruši, ne īsti mundri);
- 4 diennakts laiki- rīts (plkst. 7:30 līdz 9:30), diena (plkst. 12:30 līdz 14:30), vakars (plkst. 17:30 līdz 19:30), nakts (pēc plkst. 23:00).
- “X ir ____ O”, kur zemsvītras vietā tika ievietots kāds no 7 prievārdiem latviešu valodā – *pa labi no, pa kreisi no, virs, zem, uz, tuvu no un tālu no*.
- Atbilstības vērtējums no 1 līdz 5.
- Testa izpilde- 20 līdz 25 minūtes.
- Noguruma novērtēšana pirms un pēc testa pildīšanas.

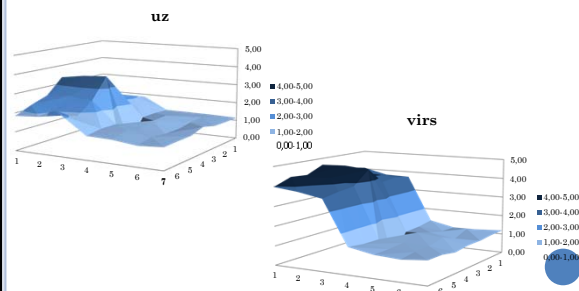
REZULTĀTI

- Nogurums testa pildīšanas laikā pieaug.

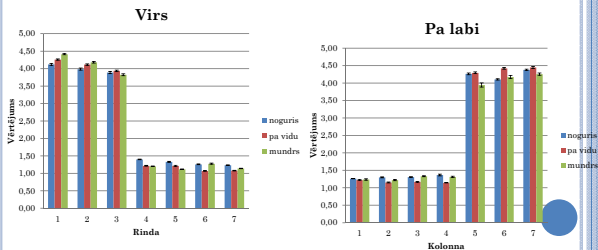
REZULTĀTI

- Angļu valodas prievārdu „above” un „over” nozīme būtiski atšķiras no latviešu valodas prievārdu „virs” un „uz” nozīmēm.

REZULTĀTI

- Nogurušie dalībnieki telpas apgabalus, kas atbilst prievārdiem „uz” un „virs”, raksturo ar zemāku vērtējumu nekā nenogurušie dalībnieki, savukārt prievārdiem „zem”, „tuvu” un „pa labi” telpas apgabalu raksturo ar augstāku vērtējumu. Prievārdiem „pa kreisi” un „tālu” neviena no šīm sakarībām netiek novērota.

SECINĀJUMI

- Telpisko attieksmju reprezentācija valodā lielā mērā ir atkarīga no konkrētās valodas īpašībām (Levinson & Wilkins, 2006) un atšķiras angļu un latviešu valodas gadījumā. To apstiprina arī mūsu pētījuma rezultāti: latviešu valodā prievārdu „virs” un „uz” telpiskās veidnes ir atšķirīgas no atbilstošajiem angļu valodas prievārdiem, .
- Diennakts laikam nav ietekme uz telpiskās uztveres un valodas apstrādes mijiedarbību.
- Nogurums ietekmē telpisko attieksmju reprezentāciju valodā, taču šī ietekme ir atkarīga no prievārda veida.

PALDIES PAR UZMANĪBU!

Pētījumu atbalsta LŪ un ESF projekts
Nr.2013/0021/1/DP/1.1.1.2.0/13/APIA/VIAA/001

TELPAS PREPOZĪCIJU UZTVERES UZDEVUMS (3)

NOLIEGTIE APGALVOJUMI PIE PAREIZĀM POZĪCIJĀM

x ir virs o

Nogurušie
7,3%

Mundrie
1,9%

Nogurušie
3,2%

Mundrie
4,2%

x ir pa labi no o

x ir zem o

Mundrie
4,0%

Nogurušie
7,3%

Mundrie
6,1%

Nogurušie
8,6%

x ir pa kreisi no o

Kļūdas vairāk, jo «1» (jeb nolīgums) atrodas kreisajā pusē.